

lahko mnogo koristi od kemije. Kuhanje, pranje, mlekarstvo vse se opira na kemijo in si gospodinja lahko prihrani marsikak groš, ako pozna zakone kemije.

Velicega pomena je pa kemija tudi za javno zdravstvo. Kemija uči nas o sestavi zraka in kak zrak je dober za dihanje in kje in kako se zrak spridi. Zato je pa še le kemija prav ljudij poučila, kako je potrebno prevetrovanje stanovanj, pa tudi hlevov, kjer se radi nabere še v večji meri škodljivi plini. Dokler niso ljudje poznali kemičnih zakonov, niso vedeli povoda mnogim boleznim pri ljudeh in živini in se jih torej niso mogli varovati. Zdravje pri ljudeh in živini je pa podlaga narodnega gospodarstva.

Sicer je pa vsakemu naprednemu človeku dandanes potrebno poznati nekoliko tudi kemije. Zaradi tega smo se pa mi odločili, da bomo priobčili nekoliko vrstic o tej toliko važni znanosti v „Novicah“. Slovenci imamo sicer že dobro Vrtovevo Kmetijsko kemijo, katera je pa že silno redka in je tudi že močno zastarela, ker nobena znanost tako hitro ne napreduje, kakor kemija.

Pisati pa ne mislimo kake posebno učene razprave, ker bi jo potem mnogi čitatelji dobro ne umeli. Tudi naš namen ne more biti čitatelje seznanjati z raznimi načini kemičnih preiskav, ker gotovo ne morejo pečati s takimi preiskavami, za katero je večkrat treba dragih priprav. Take preiskave morejo se vršiti v posebnih zavodih. Koristne so tudi kmetijstvu, zato pa taki zavodi razglašajo potem vspehe svojih preiskav.

Mi bomo pa prav po domače pojasnili nekatere poglavitne nauke kemije z ozirom na kmetijstvo, ker le s poljudno razpravo moremo kaj koristiti, ne pa z učenimi razpravami, prenapolnjeni s kemičnimi znaki, kateri večkrat odvrčajo od branja priprostega čitatelja. Zato pa v kmetijskem listu take razprave ne dosejajo svojega namena. (Dalje sledi.)

Kmetijske raznoterosti.

Nova krmska rastlina. Minolo polletje delali so se v Nemčiji poskusi z neko novo deteljo *Phacelia tanacetifolia*, ki po skušnjah daje posebno dobro krmo za prežvekovalce. Velike važnosti je pa detelja posebno za čebelarje, ker ima ne navadno veliko medu. Morda bi bilo dobro, da bi se tudi pri nas poskušalo s to deteljo.

Brananje travnikov pomladi se jako priporoča. Zrak po brananih travnikih bolj prešine zemljo, kar pospešuje rast. Z brananjem se pokonča mnogo mahu in plevela. Krtine se poravnajo. Prst v krtinah je jako dobro gnojilo, ker jo je mraz po zimi zrahljal. Po brananih travnikih se tudi lahko kosi.

Da krave ne grizejo jasli. Krave posebno, kadar jim dolgo dajš suho klajo, rade začno gristi jasli. To je pa škodljivo zdravju živine. Neki nemški list priporoča, da se v ponvi $\frac{1}{4}$ kg sode sprazi v žlici svinjske masti in to da kravam lizati na otrolih. To baje pomaga, da krave jasli več ne grizejo.

Orehi najbolje vspevajo na brdih z globoko deloma kamnito prstjo. V mokri zemlji oreh ne vspeva. Naj tudi zrasede, pa ne rodi in rad vzebe.

Poučni in zabavni del.

Potopisne črte.

Iz Ljubljane v Ljubljano.

Spisuje Jos. Levičnik.

(Dalje.)

Preden prestopimo v duhu prag trsatskega svetišča, ozrimo se nekoliko v njegovo zgodovino. Posnamem naj to nekaj malega po mojem spisu: „Spomini na veliko slavjansko romanje v Rim 1881,“ katerega sem priobčeval v „Novicah“ l. 1882—1884.

Bilo je v dan 10. maja 1291. — neko soboto, — ko so v gledali prebivalci hrvaškega Primorja na neki višini ob obrežji Jadranskega morja nad Reko in v stran poleg Trsata hišico na mestu, kjer poprej nikoli ni stalo kako poslopje. Sezidana je bila iz rudečkastih, v teh krajih neznanih kamnov (opek), in je stala brez temeljnih zidov na zemeljskem površji. Imela je hišica le ena vrata in edno okence, ob strehi pa se je nahajal stolpič, kamor bi se bil lahko obesil mali zvonec. Na znotranjih stenah so bile videti slikarije, tu in tam že od starosti poškodovane. Strop bil je višnjevo pobarvan in s pozlačenimi zvezdicami okinčan. Na enem koncu stal je kamenit altar in nad njim križani Izveličar; na eni strani altarja bila je duplina z Marijnim kipom, na drugi strani pa omara z nekaterimi lončenimi posodami (kuhinjskim orodjem).

Lahko si je misliti, kako je ljudstvo občudovalo to hišico, ki je na tako nerazumljiv način in kar tako hipoma čez noč tja prišla. Nihče si ni zamogel tega dogodka tolmačiti, vseh srca pa je prevzel nek sveti strah in pobožnost. Ko je začudeno ljudstvo še stalo okoli neznane hišice, glej! pride naenkrat gospod župnik trsatski, Aleksander plem. Giorgio, o katerem je bilo znano, da je že tri leta za vodenico neozdravljivo bolan ležal v postelji. On naznanil je vedno bolj strmeči množici, da se mu je v noči prikazala najsvetejša Devica Marija, ter naznanila mu, da je neznano poslopje njena lastna hišica iz Nazareta; altar ravno tisti, ki ga je postavil prvak aposteljev, sv. Peter, križani Bog in pa Marijni kip iz cedrovega lesa pa sta izdelek sv. evangelista Lukeža. V dokaz resnice mu je Marija obljubila zdravje, o katerem se vsi lahko prepričajo na lastne oči. Na te besede blagega gosp. župnika prešinilo je ljudi neizrekljivo veselje.

Radosti in hvaležnosti zavzeto ljudstvo pričelo je hišico in kipe častiti po vsej mogočnosti. Deželni namestni kralj, ban Nikolaj Frangopani, prejel je od cesarja Rudolfa I. dovoljenje, prepričati se o resničnosti te prikazni, odposlal je štiri može, med temi tudi gosp. župnika Aleksandra v Nazaret v Galilejo. Le-ti so videli, da se Marijna hišica ne znajde več tam, pač pa še njeni temeljni zidovi, ki se so po tvarini in merah natančno strinjali s trsatskim svetiščem. Poročilo teh mož ni pomnožilo le pobožnost Rečanov in Trsatcev, ampak razširilo se je tudi po sosednih deželah, od kodar so dohajali pobožni kristjani na romanje na sv. Trsat.